

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2308/2020
11.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Мирослав Пупац, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Јелена Сладојевић, адвокат из ..., ради издржавања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 26/20 од 29.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 11.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 26/20 од 29.01.2020. године у делу става првог изреке којим је одбијена жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П2 1453/2018 од 31.10.2019. године у усвајајућем делу захтева за издржавање за износ од 10.000,00 динара и захтев за накнаду трошкова парничног поступка, као и у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 26/20 од 29.01.2020. године у преосталом делу става првог изреке у односу на допринос за издржавање и пресуда Основног суда у Новом Саду П2 1453/2018 од 31.10.2019. године у ставу другом изреке тако што се тужбени захтев за издржавање за веће тражење, а до износа од 12.000,00 динара **ОДБИЈА**, као неоснован.

Мења се пресуда Основног суда у Нишу П2 78/11 од 25.02.2011. године у делу става трећег изреке којим је одлучено о висини доприноса ББ из ... за издржавање сина АА из

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 26/20 од 29.01.2020. године, ставом првим изреке, жалба туженог је одбијена и потврђена пресуда Основног суда у Новом Саду П2 1453/2018 од 31.10.2019. године, у делу којим је обавезан тужени да на име свог дела доприноса за издржавање свог сина тужиоца плаћа месечно износ од

12.000,00 динара, почев од дана подношења тужбе 01.12.2016. године па убудуће, све док за то буду постојали законски услови, да све доспеле рате у тренутку пресуђења плати одједном, а убудуће сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, уплатом на рачун тужиоца у банци и у делу којим је обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 70.500,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, у вези члана 202. Породичног закона, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је син туженог. Пресудом Основног суда у Нишу П2 78/2011 од 25.02.2011. године, разведен је брак мајке тужиоца и туженог и обавезан је тужени да доприноси издржавању тужиоца плаћањем месечног износа од 500,00 динара од дана доношења пресуде, па убудуће.

Тужилац је рођен ...1998. године и тренутно је буџетски студент треће године основних студија државног ... факултета у ..., Одељење у Због просека оцена од 9,00 остварио је право на стипендију у укупном износу од 84.000,00 динара, која се исплаћује у 10 месечних рата. Његове просечне месечне потребе за школовање, исхрану, облачење, средства за хигијену, телефон и џепарац утврђене су у износу од око 22.000,00 динара.

Због здравствених проблема, услед тзв. ... од којих се лечио 6-7 месеци изгубио је прву годину гимназије коју је похађао у ..., а средњошколско образовање је наставио у ... у Елитној ... школи, коју је похађао у време подношења тужбе. Други разред је завршио у својству редовног ученика, а трећи и четврти у својству ванредног за једну школску годину. У време похађања средње школе његове просечне месечне потребе су износиле око 19.000,00 динара.

Тужилац живи у подстанарском стану са мајком. Она је по занимању трговац, запослена је и остварује месечна примања у износу од 30.000,00 динара. Додатним ангажманом - чувањем деце мајка тужиоца остварује још 4.000,00 динара месечно. У свом власништву нема непокретне имовине. За закуп стана месечно издваја 150 евра, њени просечни месечни трошкови су ближе наведени у првостепеној пресуди. Нико је не помаже финансијски.

Тужени је војни пензионер са месечном пензијом у износу од 50.578,00 динара. Издржавању тужиоца не доприноси од 2013. године од када нису у контакту. Засновао је нову брачну заједницу и има двоје мал. деце рођене 2014. и 2017. године. Са породицом живи у изнајмљеном стану, чија је закупнина 100 евра месечно, а режијски трошкови око 15.500,00 динара. Просечни месечни трошкови породице туженог су утврђени и ближе наведени у побијаној пресуди. Супруга туженог је дипломирани правник, тренутно је приправник волонтер у Адвокатској комори у Примала је родитељски додатак до августа 2019. године, а на свом имену тужени и његова супруга немају непокретне имовине, нити им ко финансијски помаже.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом материјалног права из чл. 155. и 160. Породичног закона оценили да је тужени у обавези да доприноси издржавању тужиоца плаћањем износа од 12.000,00 динара месечно, од дана подношења тужбе па убудуће, док за то постоје законски услови. Према датим разлозима, досуђени износ је потребан да би тужилац, као редован студент ... факултета, могао да задовољи своје месечне потребе, утврђене на износ од 22.000,00 динара, имајући у виду и могућности туженог као дужника издржавања, али и могућности мајке тужиоца и чињеницу да она од 2013. године самостално доприноси издржавању тужиоца, без учешћа туженог.

Одредбом члана 64. став 1. Породичног закона одређено је да дете има право на образовање у складу са својим способностима, жељама и склоностима, а применом члана 155. став 2. Закона, дете има право на издржавање од родитеља, сразмерно њиховим могућностима и у периоду школовања до навршене 26 године живота.

Чланом 164. истог закона прописано је да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

По мишљењу Врховног касационог суда правилна је оцена нижестепених судова да су се на страни тужиоца промениле околности у односу на раније донету пресуду о висини издржавања, да су сада његове потребе веће и да је тужени у обавези да у већем износу од раније одређеног доприноси издржавању свог пунолетног детета, овде тужиоца, који се налази на редовном школовању, ради омогућавања и олакшавања наставка школовања, иако оно законски није обавезно.

Међутим, одлучујући о висини доприноса туженог за издржавање тужиоца, нижестепени судови нису правилно применили материјално право када су оценили све околности које су битне за одређивање висине издржавања, односно околности које се тичу могућности дужника издржавања, сходно одредби члана 160. став 3. Породичног закона, на шта се основано указује ревизијом.

Тужени је због здравственог стања пензионисан, поред обавезе да издржава тужиоца који је пунолетан, има обавезу издржавања још двоје малолетне деце из другог брака (обавеза издржавања малолетне деце је приоритетна), а његова супруга није у радном односу и не остварује приходе. Тужиоцу су повећане потребе, његова мајка нема обавезу да издржава друга лица сем тужиоца, а тужилац прима и стипендију. По оцени Врховног касационог суда тужени приходима које остварује и евентуално другим радним ангажовањем у складу са својом радном способношћу може и треба да доприноси издржавању тужиоца плаћањем месечног износа од 10.000,00 динара, а да преостали износ до укупне висине потреба тужиоца подмирује мајка тужиоца.

Смисао одредбе члана 155. Породичног закона која се односи на издржавање пунолетног детета је да су родитељи у обавези да се старају о школовању и стручном усавршавању своје пунолетне деце у мери у којој им, по редовном току ствари, омогућавају животне и материјалне могућности. При томе нису дужни да се одричу свог сопственог егзистенцијалног минимума.

У конкретном случају, по оцени Врховног касационог суда тужени је у могућности да доприноси издржавању тужиоца као пунолетног детета плаћањем месечног износа од 10.000,00 динара, без опасности да његова егзистенција буде угрожена, односно да тај износ не представља очигледну неправду за туженог као родитеља и дужника издржавања, због чега је за тај износ ревизија туженог одбијена као неоснована, а у преосталом делу за веће тражење, до износа од 12.000,00 динара, нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев одбијен, као неоснован.

Друкчије закључивање водило би у већој мери ослобађању туженог родитељске обавезе, неоправданом преваљивању обавезе издржавања на мајку тужиоца (која спрам својих могућности од 2013. године самостално доприноси тужиочевом издржавању) и представљало би неправду према тужиоцу као пунолетном детету које редовно и ревносно испуњава школске обавезе, тим пре што је временски близу завршетак његовог школовања.

Чланом 281. Породичног закона прописано је да суд није везан границама тужбеног захтева (одступање од начела диспозиције у споровима за издржавање). Сходно наведеном, иако у тужби није постављен такав захтев, овом пресудом је применом члана 164. истог закона измењена пресуда Основног суда у Нишу П2 78/11 од 25.02.2011. године у делу којим је одлучено о висини доприноса туженог за издржавање тужиоца.

Имајући у виду коначан успех странака у спору правилна је одлука нижестепених судова о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом члана 153. став 2, 154. ЗПП, у вези члана 207. Породичног закона.

Како се ради о спору о законском издржавању детета и по оцени Врховног касационог суда туженом не припада право на накнаду трошкова жалбеног поступка (како је то правилно оценио другостепени суд) нити право на накнаду трошкова ревизијског поступка, у коме је тужени успео у незнатном делу.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је, применом чланова 414. став 1, 416. став 1. и 165. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић